

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod. Expedice se nachází v obchodnictví v musikáliích **Ludevít Fleischera** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALBOUR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Nakladatel:

Ludevít Fleischer.

O. Fortunat Pintarič.

Životopisný nástin.

Kdo trochu jen Horvatsko prošel, slyšel jest množství milozvučných písní, jež se pějí v našich katolických chrámech. Písně ty došly všeobecné obliby; a mnozí vědí, že jsou to plody umělosti O. Fortunata Pintariče, kněze řádu sv. Františka, državy (provincie) sv. Ladislava.

Otec Pintarič jest vůbec pravým umělcem v hudbě, zvláště pak na varhany. Narodil se v Čakovci, l. 1798, kde prošel i počátečné školy; na to odebral se do Záhřeba, kde vstoupiv do gymnasium, třídu první, ve Varaždíně pak ostatních pět s vyznamenáním odbyl. Když léta trávil dětská, již nutkal jej neustále jakýsi vnitřní pud, aby přilnul k hudbě; myslil tedy, když nauky přípravné dokončil, a doba mu se zdála býti příhodnou, kterak by v pravý čas dostal se ku křišťalové oné studni, kde shromažďují se Umky, kde rozléhají se líbezné, — nebeské zvuky hudby. — Urovnal vše v myšlenku jednu, jakby totiž onoho tak žádaného cíle dosáhnul, seznal, že nejrychlejší a nejsnadnější cesta bude, vstoupili v řád Ladislavovcův (Františkánů); a toho tím spíše se uchopil, jelikož tehdaž více slovutných umělcův zasvěcovalo se samostanskému (klášternímu) životu.

První základy svému umění, kteréž se jest posléze překrásně rozvilo, položil náš Pintarič jako novic v klášteře Iyaničském, ale velmi nedostatečně, an sám učitel jeho nebyl nikterak umělec. Tu jest on toliko z daleka a jako ve snu slyšel hlaholit libé zvuky hudby, pro niž, řekl bys, že zrovna se narodil. V jednom toliko roce tak pokročil, že i učitele svého předčil. Poslední rok noviciátu odešel do Záhřeba do filosofie, nespokojen se svým věděním, a pln touhy po něčem vyšším. V Záhřebě však jiskra zvýšených tužeb vyšlehla v plamen, když slyšel udeřit na varhany umělce Langeru. V okamžení tom — tak sám pravil mi — byl celý etektrizován. I hned prosil ho, aby té byl dobroty a jej, chudého fratera, v umění tom, k němuž srdce mocně jej táhlo, povycvičoval; a dobrý člověk mu to učinil. Když pak učitel na svém horlivém žáku neobyčejných schopností zpozoroval, přilnul k němu ještě více a ještě ochotněji jej nakájel.

Leč jako obyčejně osud pronásleduje umělce, tak bylo

na počátku i s naším Pintaričem, an učitele ledva nalezeného pojednou zase — smrtící ranou, ztratil. Ztratil učitele, nikoli ale lásku k umění; jal se dále hledati pramen, z něhožby čerpal drahý tok a hasil horoucí žízeň svou; a pramen ten našel v Livadiči, slovutném někdy hudebníku v Záhřebě. Na radu jeho zaopatřil si Pintarič hojnost musikálií. Za základ vývoje sloužil mu Försterův generalbas, jež také, veden Livadičem, zevrubně prostudoval. Když si takto všestranně pevný základ položil, zanechal úplně sebe zdokonalení vlastního dílu, v němž jistě také daleko dospěl. Jako bohoslovec posledních let vystoupil Pintarič s některými svými církevními a zábavnými písněmi a nápěvy u veřejnost. První jeho díla byla dobře přijata, což jej ponuklo k vytrvalosti a tím větší pili.

Dokončiv bohosloví a na kněžství byv posvěcen, pracoval ještě úsilovněji na poli oblíbeném. Hrál na *klavír* a *housle* nejvybranější díla i výňatky z nejznamenitějších divadelních kusův, a vniknuv hluboko v ducha jejich, nastřádal si množství hudebních pojmův, ano v nástrojích těch se i zdokonalil. Když povýšen byl na hodnost kněžskou, učinil jej představený učitelem (magistrem) domácí duchovní mládeže. Službu tu zastával 6 rokův, v lásce a svorvosti se všemi bratřimi. Za času tohoto svého magistrování složil *mnoho písní a nápěvů*, které od té doby se počaly čím dál tím více rozšiřovati a u známost přicházeti, tak sice, že bys nyní nenašel učitele, jenžby tu neb onu jeho píseň nehrál, alespoň kolem Záhřeba a Varaždína.

Představení državy (řádu) sledovali pozorným okem mladého kněze a neobyčejného člena svého celistvého těla; l. pak 1828 na synodě jmenovali jej představeným (kvardiánem) kláštera Záhřebského; veliká v skutku čest pro tak mladého kněze.

Když byl úřad představeného tři léta důstojně zastával, opět jmenován jest magistrem, nato vikářem; a konečně r. 1833 učitelem řečnictví na gymnasium Varaždinském. Krokem tímto se mu otevřela brána k úplnému přilnutí k hudební Muze. Co učitel upotřebil vždy svědomitě všeho času, buď ku přípravě učitelské, buď k vyučování v hudbě, žáky jsa obklopen. Tu napsal P. mnoho *nápěvů k písním*, i složil *několik mší*, z nichž znalci za zvláštní soudí *mši do Es-dur* pro 4 hlasy, pak *do C-dur*, a *A-dur*, taktéž pro čtyry hlasy.

Jako učitel ve Varaždíně napsal a vydal známou „knihu pobožnosti křesťanské,“ jižto věnoval a zasvětil školní mládeži. Dilem tím P. dobře přispěl ku správnosti v řeči a chuti ku zpěvu u svého lidu — ovšem kde jsou učitelové, jenž zpívat znají — a dobyt si u národa a zvláště u mládeže nesmrtelného jména. Kniha ta je opatřena 50 milozvučnými nápěvy, složenými ku písním, jež byl on sám z latinského jazyka na horvatský, a sice vzhledem k onomu času a rozkvětu jazyka, dosti dobře převedl. Jednotlivých nápěvův zde uváděti a posuzovati nejsem pochoten; řeknu toliko: komu není znám jeho v knize té se nalézající „Tebe Boha“? — mezi jinými i ten že krásný, usoudili znalci. Ve Varaždíně složil též *kusy na klavír*; ty však nepřekročily až dosud práhu klášterní osamělosti.

Když r. 1852 do našich gymnasií uveden byl nový řád vyučovací, přednášel náš Pintarič matematiku, a i tu jak na umělce se slušelo, schopnost svou důstojně osvědčil. Pracovav rok za nového způsobu vyučování, a po 18 let dosti školního prachu se napolykav, poděkoval se a z uznání velikých zásluh dán jest na odpočínutí.

Avšak čas odpočinku svého v osamělé jizbě své zasvětil nepřetržené práci a pěstování svého umění. Času toho započal pracovati na rozřešení veliké úlohy, o nížto ešci něco málo níže pověděti. Řehole jeho však nemohla se diviti lhostejně na takového muže, kterýžby, dokud živ, jí sil svých nepropůjčil, pročez jej nově jmenovaný državník (provinciál) O. Gerard Zob v kapitole držané r. 1857. učinil državným (představeným) i svým tajemníkem.

Povýšení to učinilo mu velikých překážek; bylo mu nenasnadno, ožíviti veliké své předsevzetí. Jako tajemník sloužil rádu po tři léta obezřetně a pochvalně. Během těchto tři let a zdržováním-se v Pětikosteli postavilon, mimo jiné své práce, velikolepý věnec na vše dosavadní své působení. Duch jeho nemohl odpočívati a ustáti od toho, co mu Bůh po těžkém přičinění byl svěřil. Vroucí choval touhu, vše co v umění *svým* nazýval, národu svému věnovati. A co si přál, po čem toužil, to i činem slavně osvědčil. Budoucnost ukáže, že touze národa, dávno kojené, zadost učinil, totiž aby v církevním zpěvu jednota uvedena byla.

Velice jest se diviti pracovitosti starého umělce, an směle se odvážil na rozřešení úlohy té, a šťastně ji provedl. *Církevní*, spíše snad *chrámová lyra* jest onen věnec práci jeho. Silná jest kniha ta na způsob missálu, a zahrnuje **340 rozličných písní s nápěvy**, původními předebrami i dohrami, přiměřeně rozdělenými. Rukopis díla toho nalézá se v rukou nejdůstojnějšího našeho mecenáše biskupa Štrossmajera: jemu se náš ctihodný stařec s dilem svým pod křídla utekl, aby on se toho ujmouti a vydání co nejskořeji uspišiti ráčil.

Žádost umělcova, pokud známo, neostala hlasem volajícího na poušti, an nejdůst. pan biskup s radostí mu slíbil, že ji chce splniti. Při té příležitosti nemohu jinak, než vysloviti vroucí díky vznešenému mecenáši ve jménu celého horvatského národa za vrozenou mu dobročinnost při všem, co prospěšno jest víře a vlasti, a taktéž vroucí díky a blahoželání umělci Pintaričovi.

Možno, že někdo nadhodí mi, proč křestím Pintariče

umělcem, an jméno jeho národu takměř neznámo. Aby ten a taký všeliké pozbyl pochybnosti, čtiž slova radobojského dopisovatele, kterýž v katolickém záhřebském listu č. 27 r. 1861 o Pintaričovi takto píše:

„Člověk ten není obyčejný umělec varhanický; on již od 30 let znamenitosti v hudbě si dobyt. Kde jest který varhaník v Horvatsku, jenžby nápěvu čili písně od něho neměl? A on se v pravém slova smyslu umění tomu se vším všudy zasvětil; on v něm a jemu žije. Složil do 500 písní a skomponoval i mše. Zdali Pintarič umělec, sotva kdo bude pochybovati. Takových mužů třeba si vážiti; nebo jak si jich vážiti budeme, tak budou i nás ceniti vzdálení národové. Pakli k nim budeme neteční, bude k hanbě nám vším právem naše sprostota a nezralost. Dílo, až vyjde, jistě osvědčí uměleckou schopnost i pracnou snahu Pintariče za blaho národa. Chrámovou lyrou, bez nížto nesmí býti ni jeden chrám Páně, ni jeden učitel, zablýskne se jméno Pintaričovo na vlasteneckém nebi co pravého umělce a horlivého národovce. Národ horvatský nabude takto v brzkém čase *obecného zpěvníku*. Napřed již můžeme ním se veseliti i honositi. Čehos podobného si přejí i druží národové, kteří jinak i nad nás daleko byli vynikli. Chutě tedy, až přijde čas, hrňme se ku podpoře tak krásného podniknutí. Na Uhersku předplatily se již všechny župy horvatské, a tím položena — ovšem teď jen v myslí, ale bude činem — mohutná hráz proti nastávající maďarštině. — Stařec P. i sám se velmi raduje, že dílo co nejdříve světla Božího uzří; nebo „jako mne stálo — tak mi pravil jednou sám — mnoho práce a namáhání u poměru k okolnostem a době: tak se také raduji, když pomyslím, že jsem přinesl prospěšnou obět na oltář vlasti.“ —

Žije teď ve Virovitici. Řeholní kapitola, jižto r. 1860 co tajemník přivtělen byl, jmenovala jej představeným kláštera Virovitického, a ordinariát jej spolu potvrdil za upravitel (správce) župy virovitické. Jistě i teď pracuje náš P. na oblíbeném poli; nuže, dobrý mu budiž zdar ku slávě i blahu církve a vlasti! —

Slovo českoslovanským zpěváckým spolkům.

I.

Vzájemnost.

Má-li se ruch a činnost zpěváckých spolků vždy víc a více zmáhati a tužiti, musí je páska vzájemnosti vespolek spojovati. Nechceme zde zevrubně rozbíratí, v čem as vzájemnost tato spočívá; poukážeme toliko jen na některé důležité zásady, jimiž vzájemnost tato se podporovati a pěstovati může.

Dává-li některý českoslovanský zpěv. spolek besedu neb akademii, zdá se nám býti záhodno, aby každý spolek ve *prospěch vzájemnosti* tištěné programy svých produkcí pak-li ne všem, alespoň *vůkolním* a hlavně *Moravským zpěváckým spolkům* odesílal. Tím upozorní jeden spolek

druhý na rozličné buď nové neb méně známé sbory, písně, duetta, jakož i jiné hudební skladby, deklamace, besední čtení atd., a povzbudí tak méně pokročilé spolky k větší činnosti, k dobré volbě skladeb a vůbec k pokroku. Při této příležitosti upozorňujeme slavné československé zpěv. spolky, aby v programech svých, pakli některá skladba *tiskem nevyšla*, u ní poznamenali, že je to *rukopis*; neboť tím předejde se poptávkám, zdaž skladbu tu v závodech musikálních v Praze dostati lze.

Chce-li některý zpěvácký spolek při *zvláštních příležitostech* nějakou velkolepou akademii zaříditi, nechť se o věci té smluví s některými okolními zpěv. spolky a je k účinkování vyzve; neboť jen „*spojenými silami*“ dá se znamenitého výsledku docíliti. Za tou příčinou budiž *každý zpěvácký spolek s okolními v nejlepším srozumění*.

Dále bude velmi prospěšno, když každý československý zpěv. spolek svou *výroční zprávu tiskem vydá* a ji všem zpěváckým spolkům rozešle; neboť jen tímto způsobem se jednotlivý zpěvácký spolek doví o činnosti ostatních a nabude ze zprávy té v ohledu ekonomickém a uměleckém mnohých prospěšných pokynů.

Konečně upozorňujeme slavné zpěv. spolky na jednu okolnost, která *naší hudební literatuře velmi prospívati může*. Několik na blízku se nacházejících zpěváckých spolků mělo by se na čas spojití a *ceny za nejlepší sbory, písně a duetta* vypisovati. K tomu cíli mohly by nějaký *pospolný koncert* uspořádati a *čistý výnos* účeli tomu věnovati. Zvláště zapotřebí nám jest *dvouzpěvů*, jichžto naše literatura hudební jen 14 má. Že může i jednotlivý zpěv. spolek, jenž v dobrých materiálních poměrech se nachází, sám ceny vypisovati, rozumí se samo sebou, a v tom ohledu uvádíme slav. zpěv. spolek Rokycanský, jenž Karlíkův sbor „Heslo Čechů“ svým nákladem tiskem vydal.

Doufáme se zavděčiti, podáme-li tuto seznam všech nám známých zpěváckých spolků, a žádáme slavné zpěv. spolky, které bychom snad v tomto seznamu uvésti opoměli, aby nám to laskavě sdělili.

Zpěv. spolek	<i>Bohuslav</i>	v Benátkách Nových
„	<i>Ozvěna</i>	v Benešově
„	<i>Slavoš</i>	v Berouně
„		v Bělé
„	<i>Úslavan</i>	v Blatné
„		v Blánsku na Moravě
„		v Bohdánči
„		v Boleslavi Mladé
„		v Boleslavi Staré
„	<i>Stojmír</i>	v Busově Dolním
„	<i>Bojan</i>	v Brandýse n. L.
„		v Brně
„	<i>Jason</i>	v Brodě Německém
„		v Brodě Železném
„	<i>Hvězda</i>	v Bučovicích na Moravě
„	<i>Bivoj</i>	v Budyni
„	<i>Lumír</i>	v Budyšině v Lužicku
„	<i>Lubor</i>	v Bydžově Novém
„		v Bystřici Nové

Zpěv. spolek	<i>Kovář</i>	v Čáslavi
„		v Dubu Českém
„	<i>Záboj</i>	v Dvoře Královém
„		ve Frenštátě na Moravě
„		v Herálci
„	<i>Svantovit</i>	v Hlinsku
„		v Hluboké (Frauenberg.)
„		v Holicích
„	<i>Pracheň</i>	v Horažďovicích
„	<i>Tyl</i>	v Kutné Hoře
„	<i>Ratibor</i>	v Hořicích
„	<i>Slavík</i>	v Hořovicích
„		v Hradci Jindřichově
„	<i>Slavjan</i>	v Hradci Králové
„	<i>Jurik</i>	v Hranicích
„	<i>Čech a Lech</i>	v Humpolci
„		v Chotěboři
„	<i>Slavoj</i>	v Chrudími
„		v Jaroměři
„		v Jičíně
„	<i>Branislav</i>	v Jilemnici
„	<i>Horymír</i>	v Jílové
„		v Josefodolu
„	<i>Šumavan</i>	v Klatovech
„	<i>Dobroslav</i>	v Kolíně
„	<i>Orlice</i>	v Kostelci nad Orlicí
„	<i>Hlahol</i>	v Královicích
„		v Kroměříži na Moravě
„	<i>Buryan</i>	v Ledči.
„		v Libochovicích
„		v Litoměřicích
„	<i>Vlastimil</i>	v Litomyšli
„	<i>Bořivoj</i>	v Lomnici
„	<i>Jaroslav</i>	v Lomnici u Budějovic
„	<i>Vlastislav</i>	v Louně
„		v Mělníku
„	<i>Vlastislav</i>	v Městci Heřmanově
„	<i>Borovan</i>	v Městě Novém
„		v Milevsku
„	<i>Lubor</i>	v Mnichově Hradišti
„		v Mirovicích
„		v Mšeně
„	<i>Otakar</i>	v Mýtě Vysokém
„		v Náchodě
„		v Nákle u Olomúce
„		v Nechanicích
„		v Netolicích
„	<i>Hlahol</i>	v Nymburku
„		v Olomúci
„		v Opavě
„	<i>Hlason</i>	v Pace Nové
„	<i>Pernštýn</i>	v Pardubicích
„	<i>Záboj</i>	v Pelhřimově
„		v Písku
„	<i>Hlahol</i>	v Plzni
„		v Počátcích
„	<i>Poděbrad Velký</i>	v Poděbradech

Zpěv. spolek	<i>Kollár</i>	v Poličce
" "	<i>Čestmír</i>	v Polné
" "		v Prachaticích
" "	<i>Hlahol</i>	v Praze
" "	<i>Orlice</i>	v Prostějově na Moravě
" "		v Přelouči
" "	<i>Prerub</i>	v Přerově na Moravě
" "	<i>Lumír</i>	v Příbrami
" "	<i>Přibyslav</i>	v Přibyslavě
" "		v Radíně
" "		v Radnicích
" "		v Rakovníku
" "	<i>Záboj</i>	v Rokycanech
" "	<i>Říp</i>	v Roudnici
" "		v Rožnově na Moravě
" "	<i>Jablonský</i>	v Řečici Kardašově
" "	<i>Ohlas</i>	v Sadsce
" "	<i>Záboj</i>	v Sedlčanech
" "		v Sebranicích na Moravě
" "		v Semilech
" "		v Skalici České
" "	<i>Rubeš</i>	v Skutči
" "	<i>Dalibor</i>	v Slaném
" "		v Smidarech
" "		v Soběslavi
" "	<i>Zvon</i>	v Strakoncích
" "		v Strašecí Novém
" "	<i>Svato-Václavský</i>	v Sušicích
" "		v Stráži
" "		v Táboře
" "		v Terezíně
" "		v Třebové České
" "		v Turnově
" "		v Úpici
" "	<i>Lumír</i>	v Ustí nad Orlicí
" "		ve Velvarech
" "	<i>Hlahol</i>	ve Vídni
" "	<i>Blaník</i>	ve Vlašimi
" "		ve Vodňanech
" "	<i>Krakonoš</i>	ve Vysoké
" "		ve Volyni
" "	<i>Kolo</i>	v Záhřebě
" "	<i>Slavník</i>	v Zbraslavi

Provolání.

Utěšený ruch, jenž se jeví na všech stranách našeho života národního, probouzí i naše umění, aby se postavilo na výši důstojnou.

Jeť umění vrcholem duševního vývinu každého národa, neboť v něm zosobněna tvůrčí jeho síla v nejvyšším smyslu; čím výše se tato povznesla, čím mohutněji zasáhla národu do života duchovního; tím vznešenějším objeví se národ, tím větší úcty hoden u národů ostatních. Umění zasáhlo do nejtajnějších hlubin lidského lidského ducha, poněvadž z těchto

hlubin svůj počátek vzalo, a národové i jednotlivci roznítili se na něm k činům velikým, nejslechetnějším.

Naučiloť umění člověka býti člověkem, usmířilo a vyrovnalo přemnohé neshody a nesrovnalosti jak ve společenství tak v životě, a vše, co ještě příkrého, nižádné hmotné síle se nepodrobilo: zůstaveno jest umění, aby uspořádalo a usmířilo, aby v idej krásy urovnalo neshody tvůrčí silou svou. Tvůrčí síla z chaosu utvořila světy, a tvůrčí síla v umění posud rovná směsi v utěšený celek, kdekoli se objeví. Proto čerpali z umění i jednotlivci i celí národové povždy útěchy a síly, a co velikého vyvedeno v něm, nazvali národové svou pýchou.

Neboť národové, jako Římané a Řekové, uhasli, ale v umění žijí posud.

Našemu národnímu umění vedlo se ale až dosud nevalně. V boji s živly často nepříznivými, provázeno neláskou a úsměškem, bez podpory hmotné, ale ještě více bez podpory duševné, ubíralo se jako postrčený pastorek za žádoucím cílem.

Umělci zůstaveni jsou sami sobě a rozptýleni beze středu, bez oživujícího ducha společenského, neměli dosud ani příležitosti, aby zvěděli a se poradili o potřebách a zájmech svých. Neznajíce téměř jeden druhého, postrádali společně živého slova, jímž se často probouzí síla k netušené pružnosti, jímž se náhledy tříbí a plody dozrávají k dokonalosti. Proto se nám odcizovali jednotlivci tak zhusta, neboť neměli středu, z něhož by umělecké jejich snahy vycházely a v němž by se opět sbíhaly: měli jsme dosti českých umělcův, avšak jen skromného národního umění a většina našich umělcův doma jak v cizině sloužila směrům cizím.

Na takové cestě by umění naše sotva došlo tam, aby se důstojně mohlo postavit velké umění národů šťastnějších, neboť nevede cesta ta k pokroku, ale zajisté k úpadku. A přece to jedna ze životních otázek národa našeho, aby nezůstal v pozadí ve věcech, na něž veškerí národové ukazují s největší chloubou.

Povázivše nížeapsaní toto vše, uvázali se v konstituování spolku „Besedy českých umělců“ a vybízejí každého, komu zdar umění na srdci leží, aby s nimi se spojil k společnému cíli. „Beseda českých umělců“ má se státi středem snahám duchu nejušlechtilejším; v ní se má spojit vše, co rozkvětu našeho národního umění prospívá, v ní se má umělecké vědomí tužit a vzdělávat, v ní mají umělci všeho druhu okřívati ušlechtilými zábavami, v ní se má skutkem státi, co zdar našeho umění nevyhnutelně požaduje.

Intencím těmto se zajisté všude s vroucím srdcem přijde vstříc, neboť raziti cestu, aby se uměním národ náš postaviti mohl po bok národům pokročilým: to slouží ke cti nejen těm, kdo se o to zasazují, ale šlechtí také celý národ.

Umělecká naše beseda chce se domáhati vznešeného účele svého prostředky rozmanitými; hlavně pak

1) společnou čítárnou, kterouž poskytnuta bude příležitost pánům údům, by seznali rozličných děl esthetických, uměleckých a vědeckých, k nimžto méně snadný přístup bývá, by čítati mohli veškeré časopisy hudební a umělecké v rozličných řečech atd.;

2) veřejným předčítáním děl uměleckých neb uměleckou formou vynikajících;

3) deklamováním ;

4) provozováním skladeb hudebních, uspořádáním hudebních zábav a abonentních koncertův; vydáváním nových a zvláště vynikajících, jakož i starých neznámých skladeb ;

5) uspořádáním výstav děl uměleckých, rozličných vzorků i průmyslu a řemeslu našemu užitečných — v místnostech, kde se zároveň objednání na umělecká díla přijímati budou, a konečně

6) podporováním domácích umělcův a především údvů spolku veškerými příhodnými prostředky.

Za tou příčinou pak, aby spolek náš v pravém duchu uměleckém ve všech oborech umění krásného řádně působiti mohl a aby poskytnuta byla příležitost i neumělcům, kteří však láskou přilnuli k umění našemu, spolku radou i skutkem prospívati, tvoří z jedné strany umělci v něm tré odborův a sice: odbor *výtvarných umění*, odbor *hudební* a odbor *pěkné literatury*; z druhé strany pak záleží spolek vedlé umělců výkonných i z „*přátel umění*“, čímž právě položen základ k potřebné vzájemnosti mezi obecenstvem a umělci. Péči jednoho každého odboru bude pak především, by se radil o prostředcích, kterými by jednota působiti mohla co nejvýdatněji pro rozkvět a zvelebení umění vůbec a odvětví jeho zvláště.

Tak nebude zajisté jednou z posledních úloh odboru pro výtvarné umění, by se radil o rozličných závodech, které by i průmyslu domácímu užitečnými se staly. Není totiž pochybnosti, že průmysl náš, pokud co umění užitečné, souvisí i s uměním krásným, pokročiti nemůže bez rozmanitých vzorků a podobných předmětů, kteréž ovšem na rozličných výstavách v cizině viděti lze, jichžto objednání však jednotlivci nemožným bývá. I v tom směru poslouží tedy umělecká beseda zajisté k vybavení se z pout cizích.

Vyzýváme tedy opět každého, kdo láskou k umění nachnut jest, by se přihlásil ku spolku našemu. Každý umělec jsa přijat a zapraviv roční příspěvek 5 zl. r. m., stane se údem činným. Přátelé umění pak přistupují k spolku buď co zakladatelé, vložíce k fondu spolkovému nejméně po 100 zl. r. m. najednou na vždy, aneb co činní údové platíce ročně 10 zl. r. m., a nebo co údové přispívající, platíce ročně 5 zl. r. m. Činní údové mají právo passivní volby; zakladatelé však jen tehdaž, uvolí-li se mimo základ k ročnímu příspěvku 10 zl. r. m.

Valná hromada sejde se v pondělí 9. března 1863 na den sv. Cyrilla a Methoděje o 6. hodině večer v zasedací síni staroměstské radnice.

Kdo ku spolku našemu přistoupiti hodlá, nechť se přihlásí v litografickém ústavu pana Farského, co prozatimného pokladníka, č. 365—I. v 1. poschodí, a nebo ve valné hromadě; umělci však, chtějí-li se volby do jednotlivých výše uvedených odborův účastniti, jen do 6. března (incl.) u p. Farského.

V Praze dne 22. února 1863.

Od výboru pro zřízení spolku „Beseda umělecká.“

Předseda: Jos. Wenzig, c. kr. školní rada a ředitel české vyšší reálky. Místopředseda: Dr. Rudolf Taxis. Jednatel: J. Sklenář. Výborové: Jos. Barák, spisovatel; J. Farský, majitel ústavu litografického; Ferd. Friedland, majitel plynárny; JUDr. Jeřábek, Vít Hálek, spisovatel; Ferdinand Heller, ředitel „Hlaholu“; Ed. Herold, malíř; V. E. Horák, ředitel kůru; JUDr. J. Kučera; Lechleitner, rytec; Josef Manes, malíř; Lud. Procházka, skladatel; Bedř. Smetana, skladatel; Ferd. Šulc, spisovatel; Ullmann, architekt; V. Vávra, redaktor „Hlasu“; professor A. O. Zeithammer, poslanec na sněmu zemském; Zvonař, skladatel.

Feuilleton.

Divadlo.

V běhu posledního času viděli jsme v prozatimním českém divadle: V sobotu dne 22. února „Výstava průzračných obrazů“ původně náleževších spolku berlínských umělců, nyní osobní majetek. — V neděli dne 22. února: Ve prospěch p. Jana Lapila „Don Carlos, infant španělský“, dramatická báseň v 5 jednáních od Bedř. z Schillerů, přeložil Dr. Püner. — Ve čtvrtek dne 23. února: „Výstava průzračných obrazů.“ — V úterý dne 24. února: „Troubadour“, zpěvohra ve 4 odděleních od Camerana, přeložena od G. L. Hudba od Josefa Verdiho. — Ve středu dne 25. února: Výstava průzračných obrazů. — Ve čtvrtek dne 26. února ponejprv: „Macecha“, činohra v 5 jednáních od Balzaca. Z francouzského přeložil J. St. K. — V sobotu dne 28. února: Výstava průzračných obrazů. Před tím podruhé: „Jenom 5 zlatých“ aneb „Mnoho lásky a málo peněz“, veselohra v 1 jednání. Zčeštil J. K. Zbraslavský. — V neděli dne 1. března: Ve prospěch kapelního mistra p. Mayra „Němá z Portiči“ od Aubera.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Budějovic dne 21. února 1863. (Zábavy zpěv. spolku — čítárna koncert.) Během tohoto masopustu

uspořádal náš zpěvácký spolek 3 pěkné taneční zábavy, kteréž byly tak hojně navštívěny, že nestačovaly místnosti ku přijetí všech hlásících se o lístky a mnoho jich tehdy odmrštěno býti muselo. Sál byl v slovanských barvách vyšperkován a vojenská hudba hrála z většího dílu skladby národní, ač ne právě příliš vzorně, jsouc v třetím vínku až nesnesitelnou. Pořádek byl vzorný, veselost pak všeobecná a srdečná. Spolek zpěvácký zapěl vždy zdarile několik sborův, mezi nimiž „Růže a děvče“ od V. Novotného, „Náš zpěv“ od Šimečka a jiné. Nový národní tanec „Beseda“ tančil se v každém vínku dvakrát a došel vždy velké pochvaly. Příčiněním horlivého místopředsedy p. K. Kryla přestěhuje se „Beseda“ dne 24. t. m. do Mileretského sálu, kterýž jest větší sálu na střelnici a u prostřed města se nachází. Toho samého dne otevře se již i čítárna, na kterou se až posud pomýšleti nemohlo pro nedostatek v hodné místnosti. Právě jsem se dověděl, že hodlá zpěvácký spolek v nové místnosti dávatí čas od času menší besedy bez tance, při kterých se sbory a sóla zpívají, pak deklamace, skladby pro piano a jiné nástroje přednáseti budou. Doufáme, že bude toto chvalitebné předsevzetí skutečně provedeno, an se tím vycvičí a otuží všechny mladší hudební síly, které lnou k spolku našemu, a tento pak větší veřejna podniknutí vždy snáze a levněji provede, maje takto hojný program

vždy na snadně. Mimo to potáhnou takové zábavy za sebou vždy velkou část obecenstva, čímž spolek opět na náklonnosti obyvatelstva vyzíská a kořeny svého účinkování hlouběji veň zapustí. — Dále uspořádá zp. sp. co nejdříve velký koncert v divadle ku prospěchu nuzných tkalců v Rudohoří. Na tento koncert každý dychtivě čeká, co na první veřejné vystoupení mladého spolku, a jsme přesvědčeni, že výsledek bude čestný. Jen moudře, odhodlaně a svorně ku předu, dobrá vůle vše zmůže. — V blízké vsi Dubném sestoupil se soukromě spolek zpěváků, který svým časem, nemine-li jej zdar, se ve veřejný promění. I z Treboně dostáváme zprávu, že tam spolek zpěváků vzniknouti má, a těšilo by nás, kdyby sobě tam naši národovci trochu rozhodněji počínali. Vůbec říd se každý heslem naší milé Besedy: „Vše jen ku chvále vlasti a krale!“ S Bohem!
— F.

✱ Z Jáchymova. (Produkce hornické kapely hudební. — Zpěv. spolek.) Weiglův sál, jenž v minulém masopustě obecenstvu zdejšímu poskytnul četných zábav tanečních, nezůstal po poslední redutě dlouho prázdny. P. Jos. Lorenz, mladší kapelník císař. král. hornického hudebního sboru zdejšího, uspořádal v něm totiž hned v neděli, dne 22.ého t. m. velkým smyčcovým orchestrem produkci, při níž též předneseny byly čtyry čtverozpěvy. Programm její byl následující: 1. díl. 1. Ouvertura, („Der Schauspieldirektor,“) od Mozarta. 2. Cavatina z opery „Ernani“. Sólo pro euphonion. 3. Valčík („Amalien-Walzer,“) od Komzáků. 4. Čtverozpěv s průvodem plechových nástrojů, („Trinklied vor der Schlacht,“) od Sandnera. 5. Sbor cikánů z „Trovatore.“ 6. Kvapík od Jos. Lorenze mlad. 7. Komický čtverozpěv, („Aj díky!“) od Schaffera. II. díl 1. Haydenova symphonie Es-dur. 2. Arie z „Lucrezia Borgia“ od Donizettiho. 3. Čtverozpěv, („die Abendstille,“) od Abta. 4. Quadrilla, („Amazonen-Quadrille,“) od Straussa. 5. Hudební quodlibet, od Jos. Lorenze mlad. 6. Komický čtverozpěv („Duchaplná zábava,“) od Gené-ho. 7. Polka, („Fanny-Rheinländer-Polka trembl.“) od Piefke-ho. — Rceme-li, že všechna orchestrem provedená čísla bouřlivým potleskem končila, musíme podotknouti, že toho Haydenova symfonie ne vším právem zasluhovala. Neb spozorovati bylo, že si při ní mnozí z hudebníků neladně počínali. Vzáštného vyznamenání došly Komzákův valčík a sbor cikánů. Lorenzův kvapík, Straussův quodlibet a Piefke-ho polky musely opakovaně býti. Ze všech čísel však nejvíce rozjaril obecenstvo Lorenzův quodlibet. A dostatečný důkaz toho jest, že sám pan Walter, c. k. horní rada, své místo opustiv, na zdraví kapelníkovu pil ještě s mnohými jinými pány. Účastenství v přípitku tomto jsem neměl; za to ale každý slovanských nápěvů, jež z řečeného kusu zhusta zaznívaly, potleskem jsem přivítal. Jako orchestrem provedeným kusům, tak i čtverozpěvům poskytnuto bylo hojně pochvaly. Poslední komický čtverozpěv od Schaffera byl opakován. Celá produkce trvala téměř 6. hodin. Ukončena byla teprv po půlnoci. Mezi obecenstvem, jež se bylo tehdy četně sešlo, spozorovali jsme také i cizince. Jak se domnívame, hodlá p. kapelník ještě před velikonoční podobnou zábavu uspořádati. Přejeme si, aby také odbývána byla; neb přiznati se musíme, že zde po hřichu takových zábav míváme. — Zdejší zpěv. spolek uspořádá dne 8. března svou první produkci. Jak asi vypadne — povím Vám později. Zatím — s Bohem!
R. L.

Z Pelhřimova. (Zpěv. spolek — p. Chotaš) Náš zpěvákův spolek „Záboj“ podal nám již několikrátě důkazů, což s chloubou tuto pravím, že jest pevně zakořeněn a že by se vydával v posměch ten, kdo by o jeho rozpadnutí usiloval. Že jsem se již jednou dopisovatelského péra chopil, chci se o našem zpěvákův spolku širěji zmíniti, zvoliv si za heslo: S pravdou ven!“ „Záboj“ čítá 56 výkonných členů, které bych rozdělil na tři tábory: K prvním u počítám ty, kteří účel takového spolku úplně pochopili, jichž jest na štěstí v našem spolku znamenitá většina; tito údově stojí co jeden muž, navštěvující

nejen s největší láskou a pilností k cvičení určené hodiny, nýbrž hledíce i v každém ohledu čest spolku udržeti. Těm provolávám z plna srdce: Sláva! K druhému táboru vřaďuji ony členy, kteří jsou v spolku proto, aby na společných zábavách podílu bráti mohli, zapomínajíce zcela na své povinnosti, jež každý výkonný úd na sebe bere; konečně k třetímu táboru náležejí ti, kteří jen k vůli někomu jinému k spolku se druží, jejichžto činnost se dle toho řídí, jak mnoho jim na té osobě záleží, jižto vyznamenati jejich úlohou jest; jsou to praví materialisté, kteří se chtějí někomu jen zavděčiti, zapomínajíce zcela na účel spolku. Obojí poslední spolku velmi málo prospívají, ano dle mého náhledu jsou to ti největší nepřátelé jeho; poněvadž hlavně jen tehdy účinkují, když spolek veřejně vystoupí, aniž se byli dříve s kusy, ježto se přednáseti mají, úplně seznámili, čímž celek nemálo trpí. Na štěstí není takových mnoho. Z té příčiny by bylo žádoucí, aby slav. výbor spolku, jež nijak uraziti nechci a o němž musím největší chválu pronésti, o něco rázněji si počínal. V čele výboru stojí náš ctihodný starosta p. Jan Fried, muž to skrz na skrz šlechetností a dobrou vůlí proniknutý, k němuž se ostatní svou dobrou snahou přidružují. Že spolek na skločku minulého roku svěcení práporu tak důstojným způsobem slavil, že se podobných slavností jen málo v Čechách odbývalo, dověděli jste se z jiných časopisů; a proto se chci zmíniti o veřejném vystoupení spolku po svěcení práporu. Dne 4. ledna uspořádal spolek zpěvní besedu, při níž se zpívalo: „Vše jen ku chvále“ od Jelena, „Staročeská“ od Škroupa, „Lovecká“ od Suchánka, „Na výsosti“ s průvodem piana od Pivody, „Lásky touha“ od Nesvadby. Směs z národních písní od Slavíka, „Rekŭv sen“ od Slavíka, „Radostné cestování,“ výtečný to žertovný sbor od Nápravníka, „Porodila mne moje matička“ od Krova, „Zpívejte ptáčkové“ od Pivody, Národní písně, „Při pivě.“ Mimo to byly dvě deklamace zdařile předneseny. Obecenstvo dalo po každém kuse svou spokojenost na jevo. Neprátelská strana byla ovšem i při té příležitosti dosti činná a hleděla všemožně, dobré pověsti spolku na ujmu býti, což se jí, jak se mně zdá, velmi špatně podařilo. Proč nevystoupí raději veřejně a nepozorní nestranně na vady? Navštěva nebyla taková, jak by se bylo očekávati mohlo; jmenovitě měšťanstvo bylo slabě zastoupeno. Tím se ale spolek nedal odstrašiti a uspořádal na to dne 16. února besedu spojenou s tancem. Nedostávalo-li se první zábavě srdečnosti, nahradila to druhá v největší míře. Prostranný sál byl obecenstvem, sestávajícím nazvíce z měšťanstva, přeplněn. Zpěvy se střídaly s hudbou, což u obecenstva růžový rozmar způsobilo. Beseda se započala sborem „Na Prahu“ od Veita, pak následovaly: „Naprej,“ „Staročeská,“ „Tam na horách“ od Suchánka, „Píseň při drani“ od Horáka, „Píseň Šumavanů,“ „Utonulá“ od Křížkovského. Později zpěv ustoupil tanci, který jednou opanovav, až do rána trval. Každý přítomných si přál, bý podobných srdečných zábav více bylo. Škoda, že se to v minulém masopustě vícekrát neopakovalo. Samo sebou se rozumí, že besedy u nás jsou čistě národního rázu. Blížící-se jaro popřeje našemu spolku příležitost, že bude moci častěji vystupovati, čemuž jsme velice povděčni, neboť neumdlévající činnost dodává spolku stálosti a dokonalosti. Když již mluvím o zpěvákův spolku, bylo by též na místě zmíniti se o dalším odvětví hudebním, tím by se stal ale můj dopis příliš rozsáhlým; protož si to ponechávám pro budoucnost, podotýkaje toliko, že zdejší slavné obecní zastupitelstvo nešetří žádných výloh, aby se kostelní hudba zdokonalila. Tak u př. se reguloval chor, koupily se hudební nástroje a musikálie, byl zvýšen plat ředitele choru o 150 zl., a to z té příčiny, aby mládež každodenně ve zpěvu vyučoval, tak že poslednějšího služné se vyrovná i služnému ředitelů ve větších městech, že ale p. ředitel Chotaš své povinnosti zádost nečiní a že to není takové, jak se vůbec očekávalo, což i novinami oznámeno a vyhlášeno, že jest to jen jak se říká

moc břesku a málo vlny, o tom všem Vám chci co nejdříve obsírněji napsati, prozatím ale tentokrát o tom dost, jen ještě to připomenout musím, že se také náš nový p. ředitel kůru M. Ch. co přispívající úd (snad ještě k vůli a k zalíbení někomu) u našeho zpěváckého spolku „Záboje“ přihlásit nestyděl, z toho již jest patrno, jakou starost a péči náš pan ředitel kůru o věc hudební má, div že kolikrát neví, kde mu hlava stojí, totiž samou leností. Není-li pak to směšné, co ředitel kůru a také snad znalec hudby a zpěvu (alespoň by býti měl) a přihlásí se co přispívající úd? Vypadá to zajisté, jako by to bylo spolku na posměch, a to jest pak vidět, jak se hodlá p. ředitel kůru M. Ch. s naším zpěváckým spolkem sprátnit, a zajisté může býti zpěvácký spolek jemu prospěšnějším, nežli on zpěváckému spolku, neb toho již se podalo důkazů od strany našeho zpěváckého spolku; ostatně ale upřímně vyznat musím, že náš spolek o činnost našeho ředitele kůru M. Ch. docela nestojí, i třeba kdyby hned co přispívající úd desertoval. — S Bohem na shledanou! H. F.

Ze Skutče. (Beseda zpěv. spolku.) Příčiněním našeho jarého spolku zpěváckého, který den co den větší činnost a horlivost vyvinuje, dostalo se nám dne 8. m. m. utěšené zábavy. Odbývalať se zde, jak již v předešlém čísle tohoto listu oznámeno bylo, v místnostech, sice ne dosti prostranných, ale vkusně ozdobených, pěvecká, hudební a deklamatorní beseda. Mezi jinými podobiznami našich výtečníků ku okrase sálu valně přispívajících viděli jsme též podobiznu oblíbeného humoristy, jakožto jméno na památku spolek náš nese. Niže podobizny postaven byl malebně zhotovený transparent s nápisem „Rubeš.“ Sbory „Zpěv český,“ „Má otčina,“ „Valčík,“ „Píseň cestujících po vlasti“ od Abta, provedl spolek s chvalnou obratností, kterouž obecenstvo čteně shromážděné uznalo a spokojenost svou v hlučném a dlouho trvajícím potlesku na jevo dalo. Deklamace Rubešova „Já jsem Čech“ jest již vůbec známa; vzdor tomu rozebrál ní pan Přib..., který s citem a důrazem ji přednášel, prsa všech přítomných, kteří statečného deklamatora za vzbuzení vlasteneckého nadšení a za opětné upamatování na národní hrdost, potleskem odměnili. Slečna Ryb..., která při besedách s pochvalnou ochotou účinkuje, rozveselila velmi deklamací „Káva“ společnosti u kávy si hovící s obvyklou žertovností se ujímající posluchače, kteří bedlivě slova její sledovali. Při ouvertuře slavnostní od Škroupa a při „Hálce“ seznali jsme bohužel, jak liknavé se účastňování na zkouškách zdarilým skladbám na ujmu býti, ano je i pokaziti může. Nemůžeme přání zatajiti, by hudebníci budoucně ve zkouškách hojně podílu brali; neboť jen častějším zkoušením býváme si vad a poklesků vědomi a dháme o jich odložení. Mezi programem čten byl dopis o studujících Skutečských v Praze nyní meškajících zasláný, v kterém „na zdar a slávu“ spolku zpěváckému provolávali; provolání toto obecenstvo s nadšením opakovalo. Po ukončeném programu vystoupil pan Jehl... a provolal „sláva Jeho Veleuč.; protektoru spolku, panu prof. Šemberovi, a všem hajitelům práv národních,“ což od přítomných hlučně opakováno bylo. Při zpěvu „Hej Slované!“ vyklízely se stolice, by ctitelé Terpsychory více místa získali a při tanci se baviti mohli. — Jak již svrchu řečeno, sešel se valný počet obecnstva, čímž důkaz podán, že zpěvácký spolek oblíbenosti dochází při podobných poměrech šťastné budoucnosti dočekať se může.

Kronika zpěváckých spolků.

* * Klatovský zpěv. spolek odbýval dne 22. února 1863 v městském divadle druhou řádnou produkci, jejížto program byl následující: I. Oddělení. 1. „Pozdravení pěvcovo“ od Al. V. Šmilovského, hudba od Václ. Veita. 2. „Břetislavův soud,“ romance od Venceslava Rába. 3. „Zrušení slibu“ od Fr. Lad. Čelakovského, sbor od Ed. Nápravníka. 4. „Ovšem, rád já zpívám,“ sólový čtvero zpěv od Frant. Pivody. 5. „Žezulinka,“ mazur. II. Oddělení. 6. „Na Prahu“ od V. J. Picka,

sbor od V. Veita. 7. „Pohádka o zakleném princí,“ deklamace od V. Crby. 8. „Píseň Hostinská,“ sólový čtvero zpěv od Hynka Vojáčka. 9. „Naprej,“ sbor od Davorina Jenka.

* * Zpěvácký spolek v Rakovníku uspořádá prý dne 15. března 1863 první velkou produkci pro členy své. Mají se samé nové sbory a výtečné skladby p. J. M. Martinovského, ředitele reální školy, provozovati. Skladby tyto prý co nejdříve vyjdou tiskem a budou dojísta velevítanou novinkou zpěváckým spolkům našim.

* * Zpěvácký spolek „Ozvěna“ v Benešově dával dne 16. m. m. svou druhou zábavu. Sbory byly pilně studovány a dobře provedeny. Taktéž líbily se deklamace; návštěva byla četná a zábava srdečná.

* * Zpěvácký spolek v Blánsku na Moravě uspořádal dne 15. m. m. velkou národní besedu v hostinci knížecím na Klepáčově u Blánska, ku které zpěvácký spolek Brněnský s mistrem Křížkovským pozván byl. — Stanovy toho spolku byly během 14. dnův potvrzeny.

* * Chrudimský zpěv. spolek „Slavoj“ uspořádal dne 22. února dramatickou a hudební zábavu. Program: „Oba šelmy,“ dramatický žert v 1. jednání od J. K. Tyla. Na to: 1. „Naše probuzení,“ sbor od L. Procházky. 2. „Růžinky stesk,“ sbor od K. Bendla. 3. a) „Jarní píseň“ od Dreyschocka, b) „Polka de Concert“ od Wollenhaupta pro klavír. 4. „Český zpěv.“ 5. Národní písně. 6. „Rekův sen,“ od Slavíka. 7. „Naprej,“ sbor od Davorina Jenka.

* * V Sebranicích na Moravě zřízen byl péčí p. učitele národního M. Z. zpěvácký spolek rázně si počínající.

* * Zpěvácký spolek v Přibyslavi přijal jméno „Přibyslav.“ Prozatímní předseda je pan Voj. Skřivan a jednatelem p. B. Šmejkal. Čítá přes 49 údů a dával již tři besedy, které velmi dobře se povedly a v suchopárný život trochu čilosti přivedly.

* * V Jílovém zarazil se zpěvácký spolek, jenž přijal jméno „Horymír,“ Prozatímní výbor uspořádal již 11. února besedu, která velmi dobře vypadla.

* * Zpěvácký spolek ve Frenštátě účinkoval se zpěváckým spolkem z Rožnova při besedě, která se dne 8. m. m. v Příboře na Moravě odbývala. Program byl následující: 1. Proslov Cyrillo-Methodějský, přednesl měšťan p. P. 2. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského (zpěvácký spolek z Frenštátu.) 3. „Smrt zrádci vlasti,“ deklamovánka. 4. „Píseň na Moravu,“ (zpěvácký spolek z Rožnova.) 5. Máchův „Máj,“ báseň, od paní A. M. přednesena. 6. „Cikáni,“ sbor od Vogla, (zpěvácký spolek z Frenštátu.) 7. „Frajtr Kalina.“ 8. „Myslivčeká,“ (přednesená od zpěv. spolku z Frenštátu.) 9. „Svítání,“ sbor od Veita. 10. „Mlatecká,“ sbor, jež stateční pěvci Rožnovští mistrně zapěli. 11. „Bledé hvězdy,“ samozpěv s průvodem fisharmoniky, přednesl výtečný baritonista pan W. z Frenštátu.

* * Zpěvácký spolek v Polné dával na konec masopustu dvě zpěvní, hudební a taneční zábavy. Mezi oddělení první zábavy dávali ochotníci veselohru: „Rohovín Čtverrohý.“

Ochotnická divadla.

Ochotnické divadlo v k. hornickém městě Hoře Kutné provozovalo dne 22. února 1863 ve prospěch ubohých obyvatelů Krkonošských „Domácí lékař“ aneb „Manželství na zapřenou,“ veselohra ve 3 jednáních od Zieglera. Pro české divadlo upravil Filípek. — Dnes dne 1. března 1863 provozují se „Galejní otroci“ aneb „Mlýn v údolí Alderonském,“ melodrama s hudbou a zpěvy od Theod. Hella. Pro české divadlo vzdělal Jiří J. Kolár. Hudba od kapelního mistra Frant. Schuberta. Čistý výnos připadne k rozmnožení důchodu pro okrášení města. — Ochotníci v Milevsku dávali tyto dni veselohru „Divotvorný klobouk.“ — Divadelním ochotníkům v Kostelci nad Orlicí uděleno e. k. místodržitelstvím dovolení k 15. divadelním představením a jelikož e. kr. okresní

pan přednosta návrh učinil, aby se výnos příští hry obětoval chudým tkalcům Rudohorským, je přáti, aby mladé měšťanstvo spoluúčinkováním svým brů možnou učinilo, a v té míře se účastnilo, jak to zdejší slečny a paní učinit přislíbily. — V Rychnově dávali dne 22. února ochotníci ve prospěch nadace gymnasiální „Deboru.“ — Pan Kramuele, posud regisseur společnosti Zöllnerovy v Plzni, obdržel po smrti řed. Zöllnera od c. k. místodržitelství povolení na česká a německá představení divadelní v krajích Plzeňském, Budějovickém, Tábořském, Píseckém, Čáslavském a Chrudimském. — Páně Stránského divadelní společnost v Litomyšli provozovala v posledním čase „Selka klášterská“ a „Muž zákona.“ — Divadelní ochotníci v Košířích obdrželi od c. k. policejního ředitelství opět dovolení k šesti divadelním představením. Z předešlých šesti představení dávaly se tři k dobročinným účelům a docílilo se dosti značného výnosu. — V neděli dne 22. m. m. bylo první představení a provozovaly se veselohry: „Tri hodiny před svatbou,“ „Výpalní daň“ a „Žlutá zimnice.“ — Ochotníci v Dolních Beřkovicích dávali dne 22. února v hostinci u nádraží „Po slunce západu“ a „Rekrutýrka v Kocourkově.“ — V Čáslavi provozují dnes dne 1. března 1863 tamnější ochotníci „Zapovězené ovoce“ aneb „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.“ Fraška ve 3 jednáních od Bluma. — Ochotníci v Příboře na Moravě dávali v letošním masopustě dne 8. února „Husička z Podháje.“ — Ochotnické divadlo v Mladé Boleslavi dává co nevidět známou činohru: „Sládkova dcera.“ — Na ochotnickém divadle v Polné provozuje se dnes dne 1. března ve prospěch nuzných v Rudohoří „Galejní otroci,“ aneb „Mlýn v údolí Alderonském,“ na to: „Český dobrovolník a francouzská selka.“

Z Prahy.

— První koncert „Hlaholu“ odbýval se dne 27. února v sále na Žofíně. V prvním oddělení slyšeli jsme dva velebné chorály z r. 1593, totiž „Kristus, příklad pokory“ a „Otče náš, milý Pane,“ z nichžto zvláště poslední od Trojana pozornost obecnstva na sebe poutal. Sbor „Dožij, dopij“ od Jos. Bergmanna (ze „Záboje“) je velmi obratně zpracován a nemine se při nuancovaném přednesu příznivého výsledku. O poetickém a hluboce pronýšeném sboru „Ebrejské elegie“ s průvodem 4 violincellů od Z. Kolečovského zmínili jsme se již při jeho prvním provedení v Žofínské akademii a podotkneme toliko, že skladba všestranné pochvaly došla. První oddělení ukončilo se žertovným a velice efektním sborem „Pocestný“ od L. Zvonáře, jenž se na všeobecné přání opakovati musel. V druhém oddělení proveden byl pěkný, avšak co do provedení velmi těžký sbor „Tri jezdců“ od Bedř. Smetany, v němžto sóla doprovázena jsouce bručivými hlasy, vynikala. Smetanův sbor došel hlučné pochvaly tak jako cyklus sborů a sóla pod názvem „Písně Hostýnské“ s průvodem piana od Hynka Vojáčka. Sóla v skladbě této, kteráž p. Polák a p. Švare s úspěchem zpívali, jsou charakteristická, jmenovitě sólo „Rád sedám na břehu“ v rytmu uherských písní. Závěrek koncertu učiněn jest „Vítězným pochodem vojů Zabojevých ze zpěvohry „Záhoj“ od J. L. Zvonáře s průvodem plechových nástrojů, jenž se velice impozantně vyjímal a bouří hlučných potlesků vyvolal. Provedení bylo slušné.

— Mladý, velenadaný virtuos na housle, pan Jan Hřímálý, Pražanům dobře známý, nyní v Amsterdamě co koncertní mistr engažovaný, vydobývá sobě den co dne větší slávy. Zejména noviny „Algemeen Handelsblad“ od 26. ledna a „Amsterdam'sche Courant“ od 30. ledna 1863 přináší o jeho hře krátké, ale charakterisující kritiky. P. Hřímálý hrál totiž v „Odéonu,“ „Réverie“ od Vieuxtempsa, „Fantasia appassionata“ od téhož, načež kritika mezi jiným dí: „Jeho

čistý, jasný tón, jeho smělý tah, jeho výtečná technika učinily neobyčejně příznivý dojem na posluchače; mnohokrát byl tento umělec vyvolán; a toto vyznamenání bylo jistě zasloužené.“ —

— Mladý a nadějný skladatel p. J. Hovorka zemřel tyto dni na venkově. Hovorka složil čtvero zpěv „Prahomá,“ jenž se v společenském zpěvníku 6. vydání nachází a o jeho nevšedním talentu svedčí. Poklid buď popeli jeho!

— Pan Ch. Wehle, virtuos na piano, rodem Pražan, odebere se z Paříže, kde nyní prodlévá na umělecké cesty do Austrálie.

— Pan Eduard Nápravník uspořádá v Petrohradě se svým krajanem Seifertem a se St. Leonem v nynější koncertní době tři zábav hudebních, v nichžto se nejvíce klassické komorní skladby provozovati budou. V jedné této zábavě provede náš rodák svou sonatu pro piano a housle, kterouž Astaševu věnoval. Od mladého tohoto umělce vyjde co nevidět u Lud. Fleischera kadryla z ruských národních písní pro čtvero mužských hlasů, jakož i ballada „Otročník“ s průvodem piana i orchestru pro hlas bassový.

— Hudební zábavy p. Petra Maydla započaly dne 22. února v ústavu jeho, jichž se v celku 6 odbývati bude a sice dne 1., 8., 15., 22. a 28. března vždy o 5. hodině odpoledne.

Zasláno.

— Kancionál. Nákladem svatojanského dědictví začíná vycházeti „Velký kancionál,“ sbírka starých a nejstarších českých chorálů s průvodem varhan.

Podniknutí toto bylo již dávno žádoucné a jest tudíž na nejvyš vhodné i chvalitebné, poněvadž náš kostelní zpěv velice klesl a rozličné písničky, často jen s kramářskou notou zavinením nedostatku všeobecného kancionálu a vkusu varhaníků i představených kůru se v našich chrámech uhostily.

Prohlédnuvše s dychtivostí i bedlivě první sešit varhaního hlasu, nemůžeme naprosto tomuto arcidílu „zdař Bůh“ zvolati a sice proto, že jsme očekávali dílo zdařilé, kteréž by nejen praktické potřebě časové, nýbrž i vědecké stránce a požadavkům nynějšího hudebního umění vyhovělo. Z čistě praktického stanoviska vzato, nesouhlasíme, že ve větší části zpěvů užito jest starých druhů not, poněvadž se jimi varhaník snadno svéstí dá a pravý pohyb mnohého zpěvu, (na př. při písních adventních, velikonočních a t. d.) na kterém při každém zpěvu mnoho záleží, *neuhodne*. Z vědeckého stanoviska lze namítati více. Harmonisování není v duchu starých tónin vůbec a v duchu starých českých skladatelů, jako Trojana a Holana a j. zvláště, jsouc na mnohých místech docela moderní. Tak též proti rhytmisování nápěvů dalo by se mnohé namítati, jakož i by bylo záhodno bývalo, aby stálý zpěv (cantus firmus) některých zpěvů s větší kritickou přísností prohlédnut byl.

My pro svou osobu nesouhlasíme nikterak s upravením tohoto díla a jsme přesvědčeni, že, nemá-li se dílo toto svým vznešeným účelem minouti, nutno jest, aby, než se dále v tisku pokračovati bude, dílo ještě jednou kriticky prohlédnuto bylo a prohlédnutí se nikoliv jednotlivci, nýbrž komisi několika lidí svěřilo.

Očekáváme s jistotou, že hlas náš nebude hlasem volajícího na poušti, očekáváme to tím spíše, anof se nejedná o nějakou příležitostní věc, nýbrž o věc velebnou, trvanlivou, podnikatelům, ano i celému národu ke cti sloužící, nad to i s velikými výlohami spojenou. Toto všecko račiž slavné ředitelství svatojanského dědictví bedlivě uvážiti a nedej se snad jedinou autoritou másti, neboť dílo tak veliké, tak rozsáhlé žádá zajisté více nežli jednoho aneb dvou pořadatelů, revisorů a t. d. Ostatně podrobnější úvahu necháme si na příští časy.

ý.